

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ ВАЗИРЛИГИ**

**Рўйхатга олинди
№ МО 10-202
2020 йил**

**Ўзбекистон Республикаси Олий ва
ўрта махсус таълим вазирининг
2020 йил “7” декабрь даги
648 - сонли буйруғи билан
тасдиқланган.**

“Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият”

йўналиши бўйича олий таълим муассасалари педагог кадрларини
қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсининг ўкув дастури

Тошкент – 2020

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАҲБАР КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА
ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ
БОШ ИЛМИЙ-МЕТОДИК МАРКАЗИ**

**ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ БЎЙИЧА МУТАХАССИСЛАРНИ ИЛМИЙ-
МЕТОДИК ТАЪМИНЛАШ, ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ
МАРКАЗИ**

Қайта тайёрлаш ва малака ошириши курсининг ўқув дастури Олий, ўрта маҳсус ва профессионал таълим йўналишилари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини

Мувофиқлаштирувчи кенгашининг

2020 йил 30-октябрдаги б- сонли баённомаси билан маъқулланган.

Тузувчилар:

“Кредит модул тизими ва ўқув жараёнини ташкил этиш” модули: ю.ф.н., проф. В. Топилдиев, т.ф.н., доц. Б.Ш. Усмонов, т.ф.н., доц. Р.А. Хабибуллаев

“Илмий ва инновацион фаолиятни ривожлантириш” модули: и.ф.д., проф. Р. Нуримбетов, и.ф.д., проф. Ф. Назарова, п.ф.н., доц. М. Дехканова

“Педагогнинг касбий профессионаллигини ошириш” модули: п.ф.д., проф. Н. Муслимов, катта ўқитувчи Р. Ишмухамедов

“Таълим жараёнига рақамли технологияларни жорий этиш” модули: п.ф.д., проф. Ф. Закирова, ф.-м.ф.н., доц. В. Каримова.

“Маҳсус мақсадларга йўналтирилган инглиз тили” модули: катта ўқитувчилар Ф. Бойсариева, Н. Джабборова, С. Таджибаева, У. Гиясова, Ш. Файзуллаева

“Мутахассислик фанлари” модули: доц. И.Турсуналиев, п.ф.н., доц. О.Ҳайитов, п.ф.н., проф. Ж.Акрамов, п.ф.д., проф. А.Абдиев, п.ф.н., проф. А.Талипжанов, п.ф.н., проф. П.Ходжаев, PhD Б.Неъматов.

Тақризчилар:

п.ф.д., доц. С.С. Тажибаев – Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети.

п.ф.н., доц. О.С. Жуманов – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш маркази.

Хорижий эксперт: п.ф.д., проф. Ю.В. Байковский – РДЖТСЁТУ (Россия) Психология кафедраси мудири.

Ўқув дастури Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириши маркази Илмий-методик кенгашининг қарори билан тасдиқча тавсия қилинган (20 _____ йил “_____” _____ даги навбатдан ташқари _____-сонли баённома).

Кириш

Дастур Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сон, 2019 йил 27 августдаги “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларининг узлуксиз малакасини ошириш тизимини жорий этиш тўғрисида”ги ПФ-5789-сон, 2019 йил 8 октябрдаги “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5847-сонли, 2020 йил 24 январдаги “Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5924-сонли Фармонлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 14 августдаги “Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги хузурида Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш маркази фаолиятини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 658-сонли, 2019 йил 23 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларининг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 797-сонли Қарорларида белгиланган устувор вазифалар мазмунидан келиб чиқсан ҳолда тузилган бўлиб, у олий таълим муассасалари педагог кадрларининг касб маҳорати ҳамда инновацион компетентлигини ривожлантириш, соҳага оид илгор хорижий тажрибалар, янги билим ва малакаларни ўзлаштириш, шунингдек амалиётга жорий этиш қўникмаларини такомиллаштиришни мақсад қилади.

Дастур доирасида берилаётган мавзулар таълим соҳаси бўйича педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёргарлигига қўйиладиган умумий малака талаблари ва ўқув режалари асосида шакллантирилган бўлиб, унинг мазмуни кредит модул тизими ва ўқув жараёнини ташкил этиш, илмий ва инновацион фаолиятни ривожлантириш, таълим жараёнига рақамли технологияларни жорий этиш, маҳсус мақсадларга йўналтирилган инглиз тили, мутахassislik фанлар негизида илмий ва амалий тадқиқотлар, ўқув жараёнини ташкил этишининг замонавий услублари бўйича сўнгги ютуклар, педагогнинг креатив компетентлигини ривожлантириш, таълим жараёнларини рақамли технологиялар асосида индивидуаллаштириш, масофавий таълим хизматларини ривожлантириш, вебинар, онлайн, “blended learning”, “flipped classroom” технологияларини амалиётга кенг қўллаш бўйича тегишли билим, қўникма, малака ва компетенцияларни ривожлантиришга йўналтирилган.

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналишининг ўзига хос хусусиятлари ҳамда долзарб масалаларидан келиб чиқсан ҳолда дастурда тингловчиларнинг мутахassislik фанлар доирасидаги билим, қўникма, малака ҳамда компетенцияларига қўйиладиган талаблар такомиллаштирилиши мумкин.

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўкув дастури қуйидаги модуллар мазмунини ўз ичига қамраб олади:

I. Педагогнинг профессионал фаолиятидаги инновациялар.

- 1.1. Кредит модул тизими ва ўкув жараёнини ташкил этиш.
- 1.2. Илмий ва инновацион фаолиятни ривожлантириш.
- 1.3. Педагогнинг касбий профессионаллигини ошириш.

II. Педагогнинг ахборот ва коммуникатив компетентлигини ривожлантириш.

- 2.1. Таълим жараёнига рақамли технологияларни жорий этиш.
- 2.2. Махсус мақсадларга йўналтирилган инглиз тили.

III. Мутахассислик фанлари

- 3.1. Жисмоний тарбия назарияси ва услубиёти.
- 3.2. Жисмоний тарбия ва спортда илмий тадқиқот ишларини ташкил этиш.
- 3.3. Гимнастика ва енгил атлетика спорт турларини ўқитиш методикаси.
- 3.4. Спорт ўйинларини ўқитиш методикаси.

IV. Малакавий аттестация

Курснинг мақсади ва вазифалари

Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш курсининг **мақсади** педагог кадрларни инновацион ёндошувлар асосида ўқув-тарбиявий жараёнларни юксак илмий-методик даражада лойиҳалаштириш, соҳадаги илғор тажрибалар, замонавий билим ва малакаларни ўзлаштириш ва амалиётга жорий этишлари учун зарур бўладиган касбий билим, қўникма ва малакаларини такомиллаштириш, шунингдек уларнинг ижодий фаоллигини ривожлантиришдан иборат.

Курснинг **вазифалари**га қуйидагилар киради:

- “Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият” йўналишида педагог кадрларнинг касбий билим, қўникма, малакаларини янада ривожлантириш ва такомиллаштириш;
- жисмоний тарбия фани ўқитувчиларнинг креативлик, илмий-инновацион фаоллигини ошириш;
- жисмоний тарбия ва спорт фанларини ўқитиш жараёнига таълимнинг форсайт технологияларини самарали қўллаш;
- мусобақа жараёни ва ҳакамлик ишларида спорт турлари бўйича хорижий тиллардан самарали фойдаланишни таъминлаш;
- махсус фанлар соҳасидаги ўқитишнинг инновацион технологиялари ва илғор хорижий тажрибаларини ўзлаштириш;

- “Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият” йўналишидаги қайта тайёрлаш ва малака ошириш жараёнини фан ва ишлаб чиқаришдаги инновациялар билан ўзаро интеграциясини таъминлаш.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакалари ҳамда компетенцияларига қўйиладиган талаблар:

“Кредит модул тизими ва ўқув жараёнини ташкил этиш”, “Илмий ва инновацион фаолиятни ривожлантириш”, “Педагогнинг касбий профессионаллигини ошириш”, “Таълим жараёнига рақамли технологияларни жорий этиш”, “Махсус мақсадларга йўналтирилган инглиз тили” модуллари бўйича тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар тегишли таълим соҳаси бўйича педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёргарлиги ҳамда компетентлигига қўйиладиган умумий малака талаблари билан белгиланади.

Махсус фанлар бўйича тингловчилар қўйидаги янги билим, кўникма, малака ҳамда компетенцияларга эга бўлишлари талаб этилади:

Тингловчи:

- жисмоний тарбиянинг етакчи тушунчаларини;
- жисмоний тарбия назарияларини;
- жисмоний тарбия дарсидаги юкламаларни;
- узоқ муддатли, узлуксиз, бир текис юклама усулларини;
- жисмоний тарбия ва спорт соҳасига оид илмий тадқиқот ишларини;
- жисмоний тарбия ва спортнинг тадқиқот усулларига қўйиладиган умумий талабларни;
- гимнастика машқларини;
- енгил атлетика турларини;
- спорт ўйинлари ва уларнинг турларини;
- машғулотлар жараёнида ўргатиш босқичлари, услублари, воситалари ва тамойилларини **билиши** керак.

Тингловчи:

- пульсометрия ўтказиш;
- машғулот юклама шиддатини назорат қилиш;
- профессионал статистика базалари маълумотларини ўрганиш, таҳлил қилиш ҳамда статистик ахборотларни тизимлаштириш;
- экспериментал тадқиқотлар натижаларига ишлов бериш, уларни таҳлил қилиш ва акс эттириш, хуносалар чиқариш, илмий мақолалар тайёрлаш, тавсияларини ишлаб чиқиш;
- гимнастика кўпкураш турларидағи машқлар техникасини ўргатиш;
- олий таълим муассасаларида енгил атлетика дарсларини ташкил қилиш;
- енгил атлетика машғулотларини ўтказиш;

- спорт ўйинларида спортчиларнинг функционал ҳолатларини ривожлантириш **кўникмаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- жисмоний тарбия ва спортдаги инновациялар ва уларни дарсмашғулотларида қўллашнинг илмий-назарий ва амалий аҳамиятини билиш;

- спорт ўйинлари, якка кураш, кўпкураш, гимнастика спорт турлари ҳамда цикли спорт турларининг замонавий назариялари ва услубиятини ишлаб чиқиш ҳамда оммалаштириш;

- ҳаракат қўникмасини қисмларга бўлиб ўргатиш;

- олий таълим муассасаларида спорт ўйинлари бўйича машғулот ва мусобақалар ўтказиш ҳамда ҳакамлик қилиш **малакаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- дарснинг умумий ва мотор (ҳаракатга солувчи) зичлигини кузатиш ва таҳлил этиш;

- юкламанинг координацион мураккаблигини таҳлил этиш;

- гимнастика кўпкураш турларида машқлар техникасини кўрсатиш;

- енгил атлетика турлари техникасини ўргатиш методикаси (қисқа, ўрта, ва узоқ масофага югуриш, сакраш ва улоқтириш)ни таҳлил қилиш;

- жисмоний тарбия ва жисмоний маданият йўналишида касбий фаолият юритиш учун зарур бўладиган билим, кўникма, малака ва шахсий сифатларга эга бўлиш;

- жисмоний тарбия дарсларида форсайт технологияларидан фойдаланиш;

- видеодарсларни тайёрлаш;

- эгалланган тажрибани танқидий кўриб чиқиш қобилияти, зарур бўлгандан ўз касбий фаолиятининг тури ва характеристини ўзгартира олиш;

- спорт ўйинларида спортчиларнинг функционал ҳолатларини тизимли таҳлил қилиш;

- спорт ўйинларида ўргатишда қўлланиладиган дидактик манбалардан фойдалана олиш **компетенцияларига** эга бўлиши лозим.

Курс ҳажми

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курси 288 соатни ташкил этади. Бунда ўқув дастурининг 144 соат ҳажми ишдан ажралмаган ҳолда мустақил малака ошириш усуллари асосида, 144 соати тўғридан-тўғри (бевосита) малака ошириш шаклида ишдан ажраган ҳолда амалга оширилади. Малака оширишнинг бевосита шаклида бир ҳафтадаги ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми 36 соатни ташкил этади. Аттестациядан муваффақиятли ўтган курс тингловчиларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги ПФ-4732-сон Фармони З-иловаси билан тасдиқланган давлат намунасидаги малака аттестати берилади.

“ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА ЖИСМОНИЙ МАДАНИЯТ” ЙЎНАЛИШИ БЎЙИЧА ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА МАЛАКА ОШИРИШ КУРСИНИНГ ЎҚУВ МОДУЛЛАРИНИНГ МАЗМУНИ

I. ПЕДАГОГНИНГ ПРОФЕССИОНАЛ ФАОЛИЯТИДАГИ ИННОВАЦИЯЛАР

1.1. Кредит модул тизими ва ўқув жараёнини ташкил этиш.

Хорижий давлатлардаги кредит таълим тизимлари: Америка Кўшма Штатлари кредит тизими (USCS). Кредитларнинг тўплаш ва ўтказишнинг Британия тизими (CATS). Европа кредит тизими (ECTS). Университет кредитларини ўтказишнинг Осиё – Тинч океани тизими (UCTS). Кредит тизими асосида таълим жараёнларини ташкил этиш ва унинг сифатини таъминлашнинг инновацион методлари. Кредит-модуль тизимида талабаларнинг мустақил ишини режалаштириш ва ташкил қилиш. Кредит-модуль тизимида педагоглар фаолияти. Кредит-модуль тизимида ўқув жараёнининг услугбий таъминоти. Силлабус. Таълим натижалари (Блум таксономияси асосида). Билим даражалари. Таълим натижаларини баҳолаш усуллари.

Таълим соҳасини бошқаришнинг ҳуқуқий асослари. Таълим соҳасига оид қонун ҳужжатлари ва уларнинг мазмунни. Педагог ходимларнинг меҳнат муносабатларини тартибга солиши. Таълим муассасаларида коррупцияни олдини олиш ва унга қарши курашишнинг ҳуқуқий ва маънавий-маърифий асослари.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий таълим тизимида оид қабул қилган фармонлари ва қарорлари. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Олий таълим тизимида тегишли норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигининг таълим-тарбия жараёнини ташкил этишга оид норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари. Давлат таълим стандартлари, тегишли таълим (мутахассислик) йўналишлари бўйича давлат таълим стандарти, ўқув режалар ва фандастурлари ва уларга қўйиладиган талаблар. Ўқув режалари ва ўқув фанлари дастурларини такомиллаштириш тамойиллари. Ўқув юкламаларини режалаштириш ва уларнинг бажарилишини назорат қилиш методлари.

1.2. Илмий ва инновацион фаолиятни ривожлантириш.

Ўзбекистон Республикасининг “Илм-фан ва илмий фаолият тўғрисида”ги ҳамда “Инновацион фаолият тўғрисида”ги Қонунлари мазмунни ва моҳияти.

Ўзбекистон Республикасида илмий ва инновацион фаолиятни ривожлантиришнинг мақсади, вазифаси ва унинг методологик асослари. Илмий-тадқиқот натижаларини тијкоратлаштириш ва инновацион фаолиятнинг ҳуқуқий асослари. Илмий ишланмалар ва тијкоратлаштириш

объектлари. Инновацион ишланмалар, давлат илмий-техник дастурлари, лойиҳалари, стартап-лоиҳаларни расмийлаштириш. Олий таълим муассасаларида таълим, фан, инновация ва илмий тадқиқотлар натижаларини тижоратлаштиришнинг узвий боғлиқлигини назарда тутувчи “Университет 3.0” концепциясини босқичма-босқич жорий этиш.

Замонавий университетларда технологиялар ва лойиҳа бошқаруви. Фан, ихтирочилик ва технологиялар трансферини ривожлантириш ва инновацион фаолиятни молиялаштириш тизимини такомиллаштириш.

Инфратузилма ва ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш. Таълим тизимини такомиллаштириш ва инсон капиталини ривожлантириш. Педагогнинг инновацион фаолиятини ривожлантириш. Профессор-ўқитувчиларнинг тадқиқотчи сифатида нашр фаоллигини ривожлантириш. Халқаро илмий-техник маълумотлар базалари ва уларнинг тавсифлари. Илмий мақолаларга қўйилган талаблар, мақолани тайёрлаш, чоп эттириш тартиблари. Педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини Scopus, ScienceDirect, Web of Sience тизимлари асосида такомиллаштириш.

1.3. Педагогнинг касбий профессионаллигини ошириш.

Профессионал ўқитувчи шахси. Педагогнинг компетентлиги ва креативлиги. Педагогнинг касбий профессионаллиги ва уни инновацион фаолиятда намоён бўлиши. Касбий-педагогик тайёргарлик жараёнида таянч (soft skills), маҳсус (hard skills) компетенциялар мазмуни. Модулли-компетентли, интегратив, инновацион-креатив ёндашувлар. Таълим жараёнини лойиҳалаш ва моделлаштириш педагогнинг касбий профессионал ижодкорлигини ривожлантириш омили.

Ўқув машғулотларининг замонавий турларини (войиҳа, аралаш таълим, виртуал лаборатория, дебат) ташкил этиш ва ўтказиш методикаси. Талабаларда танқидий, ўзини-ўзи (мотивацион, интеллектуал, амалий-фаолиятли, фаол коммуникация ва жамоавий иш) ривожлантириш ва креатив фикрлашни шакллантириш усуллари (дизайн-фикрлаш, скампер ва ҳоказо). Талабаларнинг мустақил ишларини ташкил этишнинг замонавий шакллари.

STEAM-таълим (Science – аниқ фанлар, Technology – технологиялар, Engineering – техник ижодкорлик, Art – ижодий санъат, Mathematics – математика) ва STREM-таълим (фан, технологиялар, робот техникаси, инженерия ва математика) хусусиятлари.

II. ПЕДАГОГНИНГ АХБОРОТ ВА КОММУНИКАТИВ КОМПЕТЕНТЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

2.1. Таълим жараёнига рақамли технологияларни жорий этиш.

Рақамли технологиялар ва уларнинг дидактик имкониятлари. Таълим жараёнларини рақамли технологиялар асосида такомиллаштириш. “Электрон университет” ва унинг хусусиятлари.

Вебинар, онлайн маъруза, “blended learning”, “flipped classroom” технологияларини амалиётга жорий этиш. Масофавий таълим платформалари ва улардан фойдаланиб, таълим жараёнларини ташкил этиш.

Таълим жараёнларида “булутли технологиялар”дан фойдаланиш. Булутли технология хизматларидан фойдаланган ҳолда ўқув жараёнини ва ахборот таълим майдонини такомиллаштириш.

Мультимедиали интерактив ўқув-услубий қўлланмаларни ва электрон таълим ресурсларини яратиш, улардан таълим тизимида фойдаланиш. QR-код ва ундан фойдаланиш.

2.2. Махсус мақсадларга йўналтирилган инглиз тили.

Махсус мақсадларга йўналтирилган инглиз тили (English for Specific Purposes) – касб соҳасидан келиб чиқиб инглиз тилини ўргатиш. Касб соҳа вакиллари томонидан минимал грамматика (Present Indefinite Tense, Present Continuous Tense, Past Indefinite Tense, Future Indefinite Tense) ҳамда соҳага оид фаол сўзларни (минимал 400) ёддан билиши. Грамматика ва лексикани коммуникатив мақсадларда ўргатишга замонавий ёндашув. Инглиз тилида аутентик вазиятларни таҳлил қилиш. Тингловчиларда аутентик вазиятларга оид: e-mail ёзиш, сўзлашиш (илмий йўналиши ҳакида), тушуниш (жараённи тинглаб тушуниш) ва ўқиб тушуниш (газета ва журналлардаги касб соҳасига оид мақолани ўқиш) кўникмаларини ривожлантириш.

Соҳага йўналтирилган мавзуларда тил кўникмаларини ривожлантириш, мутахассислик фанларини хорижий тилда ўқитишини лойиҳалаштириш. Илмий тадқиқотларга йўналтирилган тил кўникмаларини ўзлаштириш, илмий матнларнинг резюмесини тайёрлаш, хорижий адабиётлар билан ишлаш. Хорижий мутахассислар билан мулоқот стереотиплари. Электрон хатлар ёзиш, хорижий тилда тақдимотлар тайёрлаш.

Кундалик ва ижтимоий ҳаётга оид мавзулар: Шахс ва шахсият. Озиқовқат. Сиҳат-саломатлик. Оилавий қадриятлар. Шаҳар ва қишлоқ ҳаёти. Дам олиш ва спорт билан шуғулланиш. Касб-хунар ва ишбилармонлик. Оммавий ахборот. Муносабатлар. Тиббиёт, илм-фан, замонавий технологиялар соҳасидаги этика масалалари.

Тили ўрганилаётган мамлакатлар маданияти, анъаналари ва машҳур инсонлари тўғрисида қисқача маълумот. Резюме тўлдириш, маданий ҳордик, телефонда суҳбат. Саёҳат ва туризм, транспорт соҳаси, бизнес фаолият, кашфиётлар, санъат, фан, таълим ва технология соҳаси, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш. Соҳага оид даврнинг энг долзарб муаммоларини ўрганиш, муҳокама ва таҳлил қилиш.

III. МУТАХАССИСЛИК ФАНЛАРИ

3.1. Жисмоний тарбия назарияси ва услубиёти.

Жисмоний тарбия назарияси ва услубиёти предмети. Жисмоний тарбия воситалари. Дарснинг умумий ва мотор (харакатга солувчи) зичлиги.

Жисмоний тарбия дарсида юклама. Жисмоний тарбия назариясининг етакчи тушунчалари ва жисмоний тарбиянинг ижтимоий моҳияти. Юкламанинг координацион мураккаблиги. Пульсометрия ўтказиш услубияти. Машғулот юклама шиддатини назорат қилиш. Жисмоний тарбия ва жисмоний саломатлик бўйича Хитой тажрибаси.

3.2. Жисмоний тарбия ва спортда илмий тадқиқот ишларини ташкил этиш.

Тадқиқот усулларига қўйиладиган умумий талаблар. Машғулот юкламаларини назорат қилиш. Спортчининг мусобақа фаолиятини назорат қилиш ва таҳлил этиш. Комплекс назорат асослари ҳамда жисмоний тарбия ва спортда математик-статистик услублар. Тадқиқот усулларига қўйиладиган умумий талаблар.

Wyscout, Hudl, Sportscode, Rt Software, Longo Match, InStat интенсив скаут платформаларидағи профессионал статистика базалари маълумотларини ўрганиш, таҳлил қилиш ҳамда статистик ахборотларни тизимлаштириш. Спорт фаолияти соҳасидаги таҳлилий тадқиқотлар ва умумлаштиришлар. Спорт жараёнларини башорат қилиш ва ривожланишининг истиқболли дастурларини ишлаб чиқиш.

3.3. Гимнастика ва енгил атлетика спорт турларини ўқитиши методикаси.

Олий таълим муассасаларида енгил атлетика ва гимнастика спорт турларининг ўрни ва аҳамияти.

Гимнастика машқларини ўргатишнинг мақсади, вазифалари ва босқичлари. Гимнастика кўпкураш турларидаги машқлар техникасини ўргатиш методикаси.

Енгил атлетика турлари техникасини ўргатиш методикаси (қисқа, ўрта, ва узоқ масофага югуриш, сакраш ва улоқтириш). Олий таълим муассасаларида енгил атлетика дарсларини ташкил қилиш ва ўтказиш услубияти. Енгил атлетика машғулотларини ўтказиш шакллари.

Машғулотлар жараёнида ўргатиш босқичлари, услублари, воситалари ва тамойиллари. Машғулот жараёнида жисмоний ҳаракатлар ўргатишда ноанъянавий услуг ва инновацион технологиялардан фойдаланиш.

Гимнастика ва енгил атлетика спорт турларидан Онлайн спорт мусобақалари ва уларни ташкил этиш шартлари, воситалари, услубияти.

3.4. Спорт ўйинларини ўқитиши методикаси.

Спорт ўйинларига ўргатиш услублари, воситалари ва тамойиллари. Спорт ўйинларида спортчиларнинг функционал ҳолатларини ривожлантириш асослари ва услубияти. Олий таълим муассасаларида спорт ўйинлари бўйича машғулот ва мусобақалар ўтказиш, ҳакамлик қилиш. Спорт ўйинларига ўргатишда қўлланиладиган дидактик тамойиллар ва ўқитиши

методикаси. Умумий ва махсус жисмоний тайёргарликнинг боғлиқлиги. Ҳаракат кўнимасини қисмларга бўлиб ўргатиш методикаси.

Олий таълим муассасаларини спорт турлари бўйича ихтисослаштиришнинг педагогик шартлари ва технологиялари.

IV. Малакавий аттестация

Тингловчиларнинг малакавий аттестацияси касбий, ўқув-методик ва илмий-методик фаолияти натижалари (электрон портфолиода қайд этилган кўрсаткичлари), курсни тамомлагандан кейинги онлайн тест синовлари ҳамда Аттестация комиссиясида битирув ишини ҳимоя қилиш асосида ўтказилади.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотларда тингловчилар ўқув модуллари доирасидаги ижодий топшириқлар, кейслар, ўқув лойиҳалари, технологик жараёнлар билан боғлиқ вазиятли масалалар асосида амалий ишларни бажарадилар.

Амалий машғулотлар замонавий таълим услублари ва инновацион технологияларга асосланган ҳолда ўтказилади. Бундан ташқари, мустақил ҳолда ўқув ва илмий адабиётлардан, электрон ресурслардан, тарқатма материаллардан фойдаланиш тавсия этилади.

Мустақил малака оширишни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Мустақил малака ошириш қўйидаги шаклларни ўз ичига олади: очиқ ўқув машғулотлари ва маҳорат дарсларини ташкил этиш; иқтидорли ва истеъдодли талабалар билан ишлаш; илмий конференцияларда маъруза билан қатнашиш; илмий журналларда мақолалар чоп этиш; кўргазма ва танловларда иштирок этиш; илмий лойиҳаларда иштирок этиш; халқаро (импакт-факторли) нашрларда мақолалар эълон қилиш; ихтиро (патент), рационализаторлик таклифлари, инновацион ишланмаларга муаллифлик қилиш; монография, муаллифлик ижодий ишлар каталогини тайёрлаш ва нашрдан чиқариш; ўқув адабиётлари (дарслик, ўқув қўлланма, методик қўлланма)ни тайёрлаш ва нашрдан чиқариш; фалсафа доктори (PhD) даражасини олиш учун ҳимоя қилинган диссертацияга илмий раҳбарлик қилиш.

Педагог кадрларнинг мустақил малака ошириш натижалари электрон портфолио тизимида ўз аксини топади.

Мустақил малака ошириш даврида педагоглар асосий иш жойи бўйича педагогик амалиётдан ўтадилар. Педагогик амалиёт даврида педагог асосий иш жойи бўйича кафедранинг етакчи профессор-ўқитувчиларини 2 та дарсини кузатадилар ва таҳлил қиласидилар ҳамда кафедра аъзолари иштирокида талабалар гурухи учун 1 та очиқ дарс ўтказадилар. Очиқ дарс таҳлили ҳамда педагог томонидан кузатилган дарслар хуносалари

кафедранинг йиғилишида муҳокама этилади ва тегишли кафедранинг баённомаси билан расмийлаштирилади.

Шунингдек, мустақил малака ошириш жараёнида тингловчи қўйидаги билим ва кўникмаларини ривожлантириши лозим:

- таълим, фан ва ишлаб чиқаришни интеграциялашни ташкил этиш, кадрлар буюртмачилари ва меҳнат бозори эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режалари ва фанлар дастурларини шакллантириш;

- ўқув машғулотларининг ҳар хил турлари (маъruzалар, амалий машғулотлар, лаборатория машғулотлари, курс ишлари лойиҳалари, малака бўйича амалий машғулотлар)ни ташкиллаштириш;

- талабалар ўртасида миллий мустақиллик ғоялари асосида маънавий-ахлоқий ва тарбиявий ишларни олиб бориш, таълим жараёни қатнашчилари билан ўзаро муносабатларда этика нормалари ва нутқ маданияти, талабаларнинг билим ва кўникмаларини назорат қилишни ташкил этиш ва илмий-методик таъминлаш, иқтидорли талабаларни қидириб топиш, танлаш ва улар билан ишлаш методларини билиш ва амалда қўллаш;

- олий таълимда менежмент ва маркетинг асосларини билиш ва амалий фаолиятга татбиқ этиш;

- мустақил таълим олиш йўли билан ўз билимларини такомиллаштириш.

Дастурнинг ахборот-методик таъминоти

Модулларни ўқитиши жараёнида ишлаб чиқилган ўқув-методик материаллар, тегишли соҳа бўйича илмий журналлар, Интернет ресурслари, мультимедиа маҳсулотлари ва бошқа электрон ва қофоз вариандаги манбалардан фойдаланилади.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

I. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарлари

1. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз – Т.: “Ўзбекистон”. 2017. – 592 б.
2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб ҳалқимиз билан бирга қурамиз. – Т.: “Ўзбекистон”. 2017. – 488 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. 1-жилд / Ш.М. Мирзиёев. – Т.: “Ўзбекистон”, 2018. – 592 б.
4. Мирзиёев Ш.М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. 2-жилд / Ш.М. Мирзиёев. – Т.: “Ўзбекистон”, 2019. – 400 б.
5. Мирзиёев Ш.М. Нияти улуғ халқнинг иши ҳам улуғ, ҳаёти ёруғ ва келажаги фаровон бўлади. 3-жилд / Ш.М. Мирзиёев. – Т.: “Ўзбекистон”, 2019. – 592 б.
6. Мирзиёев Ш.М. Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари. 4-жилд / Ш.М. Мирзиёев. – Т.: “Ўзбекистон”, 2020. – 400 б.

II. Норматив-хукуқий хужжатлар

7. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси // <http://lex.uz/acts/20596>
8. Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 23 сентябрдаги “Таълим тўғрисида”ги ЎРҚ-637 Қонуни // <https://lex.uz/pdfs/5013007>
9. Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 29 октябрдаги “Илм-фан ва илмий фаолият тўғрисида”ги ЎРҚ-576 Қонуни // <https://lex.uz/pdfs/4571490>
10. Ўзбекистон Республикасининг 2016 йил 14 сентябрдаги “Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида”ги ЎРҚ-406-сон Қонуни // <https://www.lex.uz/pdfs/3026246>
11. Ўзбекистон Республикасининг 2015 йил 4 сентябрдаги ““Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги ЎРҚ-394-сон Қонуни // <http://www.lex.uz/docs/2742233>
12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 январдаги “Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва оммалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5924-сонли Фармони // <https://lex.uz/pdfs/4711327>
13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июнданги “Олий таълим муасасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПФ-4732-сонли Фармони // <https://lex.uz/pdfs/2676554>
14. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги

- “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли Фармони // <https://lex.uz/pdfs/3107036>
15. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 3 июндаги “Жисмоний тарбия ва оммавий спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3031-сонли Қарори // <https://lex.uz/pdfs/3226019>
16. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори // <https://lex.uz/pdfs/3171590>
17. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 21 сентябрдаги “2019-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5544-сонли Фармони // <https://lex.uz/pdfs/3913188>
18. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 мартағи “Жисмоний тарбия ва спорт соҳасида давлат бошқаруви тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5368-сонли Фармони // <https://lex.uz/pdfs/3578121>
19. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 27 майдаги “Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5729-сон Фармони // <https://lex.uz/pdfs/4355387>
20. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 27 августдаги “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларининг узлуксиз малакасини ошириш тизимини жорий этиш тўғрисида”ги ПФ-5789-сонли Фармони // <https://lex.uz/pdfs/4490760>
21. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5847-сонли Фармони // <https://lex.uz/pdfs/4545884>
22. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 19 ноябрдаги “Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги хузуридаги Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш маркази ҳамда Ўзбекистон Республикасида тренерлик фаолиятларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 918-сон қарори // <https://lex.uz/pdfs/4600885>
23. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 14 августдаги “Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги хузурида Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш маркази фаолиятини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 658-сон қарори // <http://lex.uz/search/nat?actnum=658>
24. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил

- 16 июлдаги “Давлат таълим муассасалари хузурида спорт клубларини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 542-сонли Қарори // <http://lex.uz/pdfs/3824011>
25. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 10 октябрдаги “Спорт мактабларини малакали тренер кадрлар билан таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 284-сонли қарори // <http://lex.uz/pdfs/2480191>

III. Maxsus адабиётлар

26. David Spencer “Gateway”, Students book, Macmillan 2012.
27. English for Specific Purposes. All Oxford editions, 2010. – 204 p.
28. Karimov B.B. Kurash turlari va uni o’qitish metodikasi: o’quv qo’llanma. – Qarshi: “Nasaf” nashriyoti, 2019. – 176 b.
29. Kdirova M.A., Pulatov F.A., Ummatov A.A. Voleybol nazariyasi va uslubiyati. O’quv qo’llanma. – T.: “Fan va texnologiya” nashriyoti, 2018. – 480 b.
30. Lindsay Clandfield and Kate Pickering “Global”, B2, Macmillan, 2013. – 175 p.
31. Miradilov B.M., Karimov B.Z., Umbetova M.A. Sport pedagogik mahoratini oshirish (basketbol): O’quv qo’llanma. – T.: “Sano-standart” nashriyoti, 2017. – 268 b.
32. Mitchell H.Q. “Traveller” B1, B2, MM Publications, 2015. – 183 p.
33. Mitchell H.Q., Marileni Malkogianni “PIONEER”, B1, B2, MM Publications, 2015. – 191 p.
34. Pulatov A.A., Qdirova M.A. Sport pedagogik mahoratni oshirish (voleybol): O’quv qo’llanma. – T.: “Sano-standart” nashriyoti, 2018. – 251 b.
35. Pulatov A.A., Ganiyeva F.V., Miradilov B.M., Xusanova D.T., Pulatov F.A. Basketbol nazariyasi va uslubiyati: Darslik. – T.: “Sano-standart” nashriyoti, 2017. – 351 b.
36. Rafiyev H.T. Yengil atletika va uni o’qitish metodikasi: kasb-hunar kollejlari uchun o’quv qo’llanma / H.T. Rafiyev; O’zbekiston Respublikasi Oliy va o’rta maxsus ta’lim vazirligi; O’rta maxsus, kasb-hunar ta’limi markazi; mas’ul muharrir: K.T. Shokirjonova. – T.: Noshir, 2012. – 432 b.
37. Salamov R.S. Jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyati. Darslik. 1 том. – T.: ITA-PRESS, 2014. – 220 b.
38. Salamov R.S. Sport mashg’ulotlarining nazariy asoslari. Darslik. 2 том. – T.: ITA-PRESS, 2015. – 210 b.
39. Steve Taylor “Destination” Vocabulary and grammar”, Macmillan, 2010.
40. Tangriev A.T. Sport mashqi jarayonida bolalar va o’quvchilarning jismoniy qobiliyatlarini rivojlantirish uslubiyoti. – T.: Ilmiy texnika axboroti-press nashriyoti, 2018. – 152 b.
41. Umarov M.N., Eshtaev A.K., Ishtaev D.R., To’ychiev Z.O’, Eshtaev S.A., Paxrudinova N.Yu. Gimnastika nazariyasi va uslubiyati. Darslik. – T.: Barkamol fayz media, 2017. – 242 b.

42. Ашуркова С.Ф. Теория и методика волейбола: Учебник для высших учебных заведений. – Т.: “Sano-standart” nashriyoti, 2019. – 535 с.
43. Белогуров А.Ю. Модернизация процесса подготовки педагога в контексте инновационного развития общества: Монография. – М.: МАКС Пресс, 2016. – 116 с.
44. Гулобод Қ., Р.Ишмуҳамедов, М.Нормуҳаммадова. Анъанавий ва ноанъанавий таълим. – Самарқанд: “Ином Бухорий халқаро илмий-тадқиқот маркази” нашриёти, 2019. – 312 б.
45. Ибраимов А.Е. Масофавий ўқитишининг дидактик тизими: методик қўлланма / тузувчи. А.Е. Ибраимов. – Т.: “Lesson press”, 2020. – 112 б.
46. Ишмуҳамедов Р.Ж., М.Мирсолиева. Ўқув жараёнида инновацион таълим технологиялари. – Т.: “Fan va texnologiya”, 2014. – 60 б.
47. Мирзанов Ш.С., Усманходжаев Т.С., Чоршамиев Н.А. Подвижные игры: Учебник. – Т.: “O’zkitobsavdonashriyoti”, 2020. – 132 с.
48. Муслимов Н.А ва бошқалар. Инновацион таълим технологиялари. Ўқув-методик қўлланма. – Т.: “Sano-standart”, 2015. – 208 б.
49. Образование в цифровую эпоху: монография / Н.Ю. Игнатова; М-во образования и науки РФ; ФГАОУ ВО «УрФУ им. первого Президента России Б.Н. Ельцина», Нижнетагил. технол. ин-т (фил.). – Нижний Тагил: НТИ (филиал) УрФУ, 2017. – 128 с.
http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/54216/1/978-5-9544-0083-0_2017.pdf
50. Олий таълим тизимини рақамли авлодга мослаштириш концепцияси. Европа Иттифоқи Эрасмус+ дастурининг кўмагида.
https://hiedtec.ecs.uni-ruse.bg/pimages/34/3_UZBEKISTAN-CONCEPT-UZ.pdf
51. Современные образовательные технологии: педагогика и психология: монография. Книга 16 / О.К. Асекретов, Б.А. Борисов, Н.Ю. Бугакова и др. – Новосибирск: Издательство ЦРНС, 2015. – 318 с.
<http://science.vvssu.ru/files/5040BC65-273B-44BB-98C4-CB5092BE4460.pdf>
52. Теория и методика физической культуры и спорта: Учебное пособие / А.Ю. Частоедова. – Т.: “O’zkitobsavdonashriyoti”, 2020. – 474 с.
53. Усмонов Б.Ш., Ҳабибуллаев Р.А. Олий ўқув юртларида ўқув жараёнини кредит-модуль тизимида ташкил қилиш. – Т.: “Tafakkur” нашриёти, 2020. – 120 б.

IV. Интернет сайтлар

54. <http://bimm.uz> – Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этиш бош илмий-методик маркази
55. <http://edu.uz> – Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги
56. <http://huquqburch.uz> – Ҳуқуқий ахборот портали
57. <http://lex.uz> – Ўзбекистон Республикаси Конун ҳужжатлари

- маълумотлари миллий базаси
- 58. <http://senat.uz> – Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати
 - 59. <http://stat.uz> – Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси расмий веб-сайти.
 - 60. <http://aza.uz> – Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги
 - 61. <http://uzdjtsu.uz> – Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети
 - 62. <http://www.openinfo.uz> – Корпоратив ахборот ягона портали
 - 63. <http://ziyonet.uz> – Таълим портали ZiyoNET
 - 64. <https://minsport.uz> – Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги
 - 65. <https://president.uz> – Ўзбекистон Республикаси Президентининг расмий веб-сайти
 - 66. <https://sportedu.uz> – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш маркази
 - 67. <https://strategy.uz> – “Тараққиёт стратегияси” Маркази
 - 68. <https://www.gov.uz> – Ўзбекистон Республикаси Ҳукумат Портали

“ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН”:

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар
кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг
малакасини оширишни ташкил этиш
Бош илмий-методик маркази
Директор _____ Т.Т.Шоймардонов
“_____” 2020 й.
М.Ү.

“КЕЛИШИЛГАН”:

Кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини
oshiришни ташкил этиш ҳамда
мувофиқлаштириш бошқармаси
Бошқарма бошлиғи _____ Ф.Т.Эсонбобоев
“_____” 2020 й.
М.Ү.

“КЕЛИШИЛГАН”:

Фан, спорт ва таълим муассасаларини илмий-
методик таъминлаш бошқармаси
бошлиғи _____ А.Б. Хасанов
“_____” 2020 й.
М.Ү.

Жисмоний тарбия ва спорт бўйича
мутахасисиларни илмий-методик таъминлаш,
қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш маркази
директори _____ И.А.Турсуналиев
“_____” 2020 й.
М.Ү.